

**Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo naro-
du vodnik!**

Izhaja vsako sredo.
Naročnina:
za celo leto Din 30.—
za pol leta „ 15.—
za inozemstvo
za celo leto Din 50.—
Inserati po tarifu. - Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. - Netrankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetski list

Glasilo „Slovenske Kmetске Stranke“.

**Vsakdo vřlval
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!**

Rokopis! se ne vra-
ćajo. — Plaća in toži
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 2506. — Raćun
pri poštni hranilnici
št. 14.194.

Pred volitvami.

Povedali smo že v zadnji številki, da bodo letos skoraj v vseh občinah v Sloveniji občinske volitve, ki so važne ne samo zaradi občinskih doklad, o katerih sklepajo odborniki, ampak tudi zaradi političnega šolanja in politične izobrazbe podeželskega, zlasti kmečkega ljudstva. Mnogo znakov pa govori tudi za to, da bodo razpisane v doglednem času tudi volitve za državni zbor, ki so za kmete še neprijemno večje važnosti kakor volitve občinskih odbornikov. Vse nam torej obeta jako živahno politično življenje, na katero se moramo pravočasno pripraviti, kajti biti pripravljen, to je vse!

Politična šola.

O stvarni važnosti občinskih volitev smo govorili že zadnjič. Občina je temelj samouprave. V domači občini, ki jo prav gotovo pozna od prvega do zadnjega kota vsak kmet in vsak občan, je dana najlepša prilika vsakemu občanu, da na lastne oči in po svoji lastni pameti presoja, ali se z občinskim denarjem pravilno in pametno gospodari ali ne. Recimo n. pr., da hočejo nekje sezidati novo šolo, čeprav je staro poslopje še dobro. Dobri in pametni gospodarji ne bodo sklenili nove zgradbe kar tja v en dan, ampak bodo premislili in preračunali po vseh okolnostih, ali je nova zgradba res potrebna ali ne, potem bodo preudarili, če ne bi bilo bolje še nekoliko počakati, da cene za material padejo itd. Kjer pa odločujejo o novih občinskih napravah nespametni gospodarji, ki nič ne premislijo, ali je kakšen most ali vodovod res potreben za vso občino in ne samo za enega ali drugega »magnata«, tam bo občina silno trpela. Vse take stvari vidijo kmetje v občini lahko vsak dan na svoje oči in si lahko napravijo svojo sodbo o občinskem gospodarstvu s svojo pametjo.

Zato pa je dolžnost vsakega občana, da se za delovanje občinskih odbornikov prav živo zanima. Nikomur ne more biti vseeno, ali plačuje 100 ali pa 400 procentov občinskih doklad in nikomur ne more biti vseeno, za kakšne namene se denar iz občinske blagajne porabi! Mi vidimo, da je v vseh občinah, kjer se ljudje za vodstvo občinskih poslov zanimajo, občinsko gospodarstvo v redu, kjer pa se ljudje prav nič ne brigajo za to, kakšne može bodo izvolili v občinski odbor, tam se prav lahko zgodi, da

so občinske doklade visoke, ne naređi se pa prav nič.

Sedaj, namreč že pred volitvami je pravi čas, da se občani v vsaki občini temeljito porazgovore in posvetujejo, komu bodo zaupali občinsko blagajno in gospodarstvo z občinskim premoženjem. Taki občani, ki sedaj spe in se za nič ne brigajo, češ, »saj je vseeno«, naj se po volitvah nikar ne pritožujejo, da se jim slabo godi! Kar si bodo ljudje izvolili, to bodo imeli!

Kar je občinsko gospodarstvo v malem, to je gospodarstvo v deželi in zlasti v državi v velikem. Povsod gre v prvi vrsti za denar in za njegovo uporabo. Ker pa je ravno v občini zaradi njenega malega obsega kontrola uporabe javnega denarja najlažja, ker vsak vidi, kako in kaj se gospodari, zato so občinske volitve najboljša politična šola zlasti za kmete.

Le brez strahu!

Strahovita politična bolezen, na kateri trpe zlasti kmetje pri nas, je strah pred gospodo. Mi smo o tem že večkrat pisali in bomo še, ker je to zlo treba najprej temeljito izrjaviti, predno se bodo kmetje mogli res svobodno in neodvisno udejstvovati v politiki. Je pri nas n. pr. silno mnogo krajev, kjer se ljudje silno boje zameriti se domaćemu duhovniku in narediti vse, kar ta komandira. Drugod se boje zopet kakšnega »magnata«, češ, da so mu dolžni. Tretji se boje gospoda davkarja ali gospoda glavarja. Kamor človek pogleda, povsod sam strah in zopet strah! Ali je to potrebno?

Nam niti v sanja, ne pade v glavo, da bi hoteli ljudi odvrćati od vere ali pa da bi hujskali ljudi proti duhovnikom iz verskih razlogov. Svoje verske stvari naj si uredijo ljudje sami s svojo vestjo ali kakor pač vedo in znajo. Tudi nikakor ne nasprotujemo, če se duhovniki kot državljani zanimajo za posvetne zadeve v občini in v državi. Povedati pa moramo, da priznamo duhovnike v posvetnih zadevah samo kot cenjene in spoštovane svetovalce, ki lahko vsled svoje izobrazbe pač marsikaj dobrega in pametnega nasvetujejo, ne moremo jim pa priznati v posvetnih zadevah nezmožljivosti. Mislimo, da nobenega duhovnika ne bomo razćalili, če pravimo, da ima kmečki posestnik brez šol lahko mnogo boljši gospodarski pogled kakor duhovnik. Poznamo ljudi, ki ne znajo niti brati, pa

so sijajni gospodarji, poznamo pa tudi zelo šolane ljudi, ki ne vedo obrniti krajcarja. Zato pravimo kmetom, naj poslušajo vse nasvete, pa naj pridejo od koderkoli, ampak odločujejo naj o vsem kmetje sami, in to brez strahu pred kakšno zamero. Povemo na glas, da v nobenem katekizmu in v nobenem svetem pismu ne stoji zapisano, da mora slovenski kristjan glasovati za dr. Korošca in za njegovo SLS, in zato tudi nihče ne bo pogubljen, če voli po svoji pameti in po svojem preprićanju! To si naj kmetje zapomnijo in naj tako volijo, kakor jim veva pamet! O zidanju občinskih poslopij, cest, mostov in potov ne stoji v krščanskem nauku prav nič, ker je to stvar pameti, ne pa verska zadeva. Preprićani smo, da nam bodo v tem oziru tudi vsi pametni in pošteni duhovniki dali prav.

Tudi nikogar drugega se ni bati, ne bogatašev in ne oblastnikov. Če bi se kdo od takih gospodov predalec izpozabil, se bo že našel primeren paragraf. Volitve so tajne. A tudi če bi bile javne, se ni treba bati prav nikogar. Če se bodo bali kmetje, ki obdelujejo svojo zemljo in ki si pridelujejo sami svoj živež — kdo pa naj ima sploh še pogum, da bo odkrito in hrabro povedal svojo besedo? Če bodo tisti ljudje, ki vas sedaj z vsemi mogoćimi rećmi strašijo in plašijo, spoznali in videli, da se prav nič ne bojite, vas bodo sami nehali strašiti, ker se bo njim samim začelo to zdeti preneumno. Gospoda tepe kmete lahko samo tako dolgo, dokler se kmetje tepsti puste. Ali se boste res dali na večne čase od pokvarjene gospode tepsti in vleći za nos? Zakaj vam je pa Bog dal moćgane?!

Naša organizacija in volitve.

Za našo stranko in za našo organizacijo pa so bližnje občinske volitve še posebno važne. Sedaj je namreč najlepša prilika, da se v vsaki občini najdejo in združijo vsi, ki mislijo in hočejo to, kar mislimo in hoćemo mi, da je namreč treba kmete politično osamosvojiti in jih osvoboditi od škodljivega vpliva naših gosposkih strank. Za vsakega kmeta, premožnega ali manj premožnega, ki živi od svojega dela na svoji zemlji, mora veljati načelo: **S pokvarjeno gospodo proč!**

Pokvarjena gospoda, ki nastopa pri nas kot klerikalna ali pa liberalna stranka, je imela za kmete od nekđaj samo farbarijo in laž. Eni kriće: Vera je v nevarnosti! Drugi

kriće: Vse za narod! Narod je v nevarnosti. Kdor pa pogleda stvari do dna, ta vidi, da ni v nevarnosti niti narod niti vera. Slovenski narod je živel na svoji zemlji stoletja in stoletja, pa ga še ni konec in ga tudi ne bo, dokler bo obdeloval svojo zemljo. Tudi vera pri nas nikoli ni bila in tudi nikoli ne bo v nevarnosti, dokler bodo to ljudje sami hoteli. Pri nas hodi lahko vsak v cerkev, duhovniki lahko brez ovir pridigujejo in mašujejo in izpovedujejo. Čemu torej tisto vpitje o veri in narodu v nevarnosti?

Če kdo vpije za prazen nič, je to znamenje, da ima kaj drugega za bregom! To pa, ker ima liberalna in klerikalna pokvarjena gospoda za bregom, je strah, da bi se kmet utegnil enkrat iztrgati iz komande pokvarjene gospode in pa strah, da bi se kmet enkrat postavil na svoje noge in začel misliti s svojimi možgani in da bi vso to »gospodo« treščil iz njenega gospodstva ob tla in sam prevzel gospodstvo nad »gospodo«! To pomenijo besede »vera je v nevarnosti« in »narod je v nevarnosti« in prav nič drugega! Ni vera v nevarnosti in tudi narod ni v nevarnosti, pač pa je v nevarnosti gospodstvo pokvarjene gospode (liberalne in klerikalne) nad kmeti!

Sedaj imate najlepšo priliko, da to vsakemu kmetu dopoveste, zlasti tistim, ki se dajo še dandanes farbati od liberalne in klerikalne gospode.

Slovenski kmetje morajo skupaj v boj za svojo osamosvojitev in svobodo izpod gospodstva gospode, ne pa da se bijejo med seboj, veliko veselje liberalcev in klerikalcev. Gospoda že ve, zakaj hujska kmete z liberalstvom in klerikalstvom — zato, da kmetom lahko žepe prazni in nad njimi gospoduje. Sedaj pa prihaja čas, ko kmetje to gospodsko zanjko spoznavajo in zato se gospoda boji! Strah pokvarjene gospode pred nami pa je najboljši dokaz, da smo mi na pravi poti, in dokazuje tudi, kje se naj slovenski kmetje organizirajo!

Za naš list.

O veliki borbi, ki se prićenja po vsej naši državi med interesi kmetov in pa med pohlepnošćjo pokvarjene gospode, bomo poročali v prihodnjih številkah obširno in natančno. Ker je to veva važna stvar za kmete, prosimo naše pristaše, naj naš list širijo, kar ga morejo! Ne devajte lista proč, ampak širite ga tudi med pristaši drugih strank, da se bodo vsem kmetom na debelo odprle oči!

Važne določbe za občinske volitve.

Kdo ima pravico voliti? Pravico voliti imajo vsi moški, ki so stari 21 let in so vpisani v volilnih imenikih. Voliti mora vsak osebo.

Kdo sme voljen biti? Za občinske odbornike ali namestnike smejo izvoljeni biti moški, ki imajo pravico voliti in ki so dopolnili 24. leto in če bivajo v občini vsaj 2 leti.

Kdo ne sme voljen biti? 1. občinski nameščenci razen osebja obč. šol; 2. uradniki onih oblasti, ki neposredno nadzorujejo občinsko upravo; 3. osebe, ki so ob začetku prve razgrnitve volilnih imenikov že dva meseca v zamudi s plačilom ali položitvijo računa, katero jim do občine nalaga pravomočna razsodba in sodna poravnava; 4. osebe, ki so v zamudi s položitvijo računa o upravljanju njim izročene premoženja občine ali kakega občinskega zavoda; 5. osebe, ki se brez zakonitega odklonilnega vzroka branijo sprejeti izvolitev v občinski odbor, ali pozneje mandat, ki so ga sprejele, izrečno ali molče odlože, za dobo treh let.

Kdo ne sme niti voliti niti izvoljen biti? 1. Oni, ki so obsojeni zaradi hudodelstva, kolikor ne gre za politično hudodelstvo, storjeno od ustanovitve Jugoslavije, dokler trajajo pravne posledice, združene z obsodbo; 2. oni, ki so obsojeni zaradi pregreška ali prestopka, storjenega iz koristoljubja (tatvina, poneverba, goljufija, oduševanje) ali sicer nečestnih dejanj (beračenje, vlačugarstvo, zvodništvo), dokler ne minejo tri leta po prestani ali zastarani kazni; 3. oni, ki so obsojeni zaradi pregreška zoper kazensko pravne določbe v varstvo volilne svobode, ako je bilo dejanje storjeno pri volitvah v poslansko zbornico, v občinski zastop ali v katerokoli korporacijo ali zastopstvo, ki je po zakonu poklicano, da oskrbuje javne stvari, in sicer za dobo šestih let po prestani kazni; 4. oni, ki prestajajo sodne kazni in oni, ki so v prisilni delavnici ali pod policijskim nadzorstvom; 5. oni, ki so v konkurzu; 6. oni, ki so pod skrbstvom (očetovsko oblastjo, varstvom, kuratelo); 7. oni, ki so brez vladne dovolitve stopili v službo tuje države; 8. oni, ki so sodno obsojeni, ker kot pristaši nepriznanih ver niso izpolnjevali svojih državljanskih in vojaških dolžnosti.

Koliko odbornikov se voli v občini? V občinah z manj kakor 500 prebivalci 7 odbornikov in 8 namestnike;
z manj kakor 1000 prebivalcev 9 odbornikov in 4 namestnike;
z manj kakor 2000 prebivalcev 17 odbornikov in 17 namestnikov;
z manj kakor 5000 prebivalcev 25 odbornikov in 25 namestnikov;
z manj kakor 10.000 prebivalcev 33 odbornikov in 33 namestnikov;
z manj kakor 20.000 prebivalcev 37 odbornikov in 37 namestnikov;
z manj kakor 40.000 prebivalcev 41 odbornikov in 41 namestnikov;
s 40.000 ali več prebivalci 49 odbornikov in 49 namestnikov. Merodajno je zadnje ljudsko štetje.

Volilni imeniki. Za volitve občinskega odbora mora župan sestaviti volilni imenik po abecednem redu. V občinah z vsaj 2000 prebivalci mora župan po potrebi določiti več volišč in v ta namen razdeliti volilce na podstavi rednega bivališča po okrajih. V tem primeru je za vsak volilni okraj napraviti po abecednem redu poseben volilni imenik. V občinah, ki imajo nad 800 volilcev, se mora vršiti volitev na več krajih.

Volilni imeniki se morajo razgrniti za dobo 14 dni, da jih vsakdo lahko pregleda. Tekom te dobe se smejo zoper nje vlagati pri županu pismeni ugovori, reklamacije. To je razglasiti na občinski deski. V razglasu je navesti dan, s katerim se prične štirinajstidnevna reklamacijska doba.

Ugovore sme vlagati vsakdo, ki je vpisan v volilni imenik, kakor tudi vsak drugi moški, star vsaj 21 let in redno biva joč v občini.

Kandidatne liste. Občinske odbornike in namestnike je voliti po obveznih kandidatnih listah.

Začeto morajo politične, socialne in druge skupine volilcev najpozneje v 10 dneh po razpoložljiv pravomočnih volilnih imenikov predložiti okrajnemu glavarstvu kandidatne liste za volitve občinskih odbornikov in namestnikov.

Kandidatne liste morajo obsegati toliko imen, kolikor je voliti občinskih odbornikov in namestnikov.

Kandidatne liste se morajo vpisati na uradno izdanem in z uradnim pečatom opremljenem obrazcu, ki ga z dnem prve razgrnitve volilnih imenikov proti odškodnini vsakdo dobi pri županu, pri okrajnem glavarstvu ali pa pokrajinski upravi v Ljubljani.

Obrazec za volitve predpisuje pokrajinska uprava. Z izvirno kandidatno listo morajo predlagatelji predložiti še po dvakrat toliko prepisov liste, kolikor je v dotični občini volišč.

Na prepisih kandidatnih list, za katere je tudi uporabiti uradne obrazce, imena predlagateljev ne smejo biti navedena. Na teh prepisih se morajo označiti samo imena predstavnika in namestnika liste (čuvarjev).

V razglasu o volitvah mora župan objaviti dan in uro, do katere se smejo vlagati liste.

V kandidatno listo se smejo sprejemati kot kandidati vse osebe, ki morejo biti izvoljene.

Vezava kandidatnih list. Dvoje ali več v isti občini vloženih kandidatnih list se lahko veže. Dotično izjavo strank morajo pismeno javiti okrajnemu glavarstvu vsaj 3 dni pred volitvijo njih pooblaščenim zastopnikom, ki so na kandidatnih listah kot taki vpisani. Okrajno glavarstvo mora to izjavo izročiti po županu volilnemu odboru čim se ta sestane.

Kako je podpisati kandidatno listo. Kandidatne liste za volitev občinskih odbornikov in namestnikov morajo biti izrečno označene za take in čitljivo svojeručno podpisane najmanj po tolikih volilnih upravičenih kolikor je voliti odbornikov in namestnikov v dotični občini. Vsak volilni upravičenec sme podpisati le eno samo kandidatno listo. Listo morajo podpisati tudi vsi kandidati z opombo, da izvolitev po tej listi sprejmejo. Podpisi kandidatov, ki so vpisani v volilnem imeniku, se štejejo v predpisano število predlagateljev. Ako kandidat ne zna pisati, ga podpiše z njegovo privolitvijo kdo drugi, ki se mora svojeručno podpisati.

Kako se sestavijo kandidatne liste? Kandidatne liste se morajo sestaviti takole:

Na čelu liste se zapiše ime občine, dan volitve, za katero listo veljajo in pa jasna in določna označba skupine volilcev (na primer: Lista Samostojne kmetijske stranke), ki predlaga listo, tako da se lahko loči od vsake druge.

Potem pod I:

S tekočimi številkami 1, 2 itd. označena imena in priimki, prebivališče in poklic predlaganih kandidatov za občinske odbornike. Teh kandidatov mora biti toliko, kolikor je izvoliti občinskih odbornikov.

Potem pod II:

S tekočimi številkami 1, 2 itd. označena imena in priimki, prebivališče in poklic kandidatov za namestnike. Teh kandidatov mora biti tudi toliko, kolikor je izvoliti namestnikov.

Pod imena kandidatov se napišejo imena enega predstavnika (čuvarja) in enega namestnika (namestnik čuvarja) te liste za volilni odbor.

Ako se voli na več krajih v občini, se napiše za vsako volišče ime po enega predstavnika in po enega namestnika v volilnem odboru.

Pod vse to se podpišejo svojeručno in čitljivo vsi kandidati z opombo, da po tej listi sprejmejo izvolitev.

Na kandidatni listi je dalje imenovati izmed podpisancev eno osebo in nje namestnika, katera naj v imenu in po naročilu podpisancev občujeta z županom, oziroma političnim oblastvom kot pooblaščen zastopnika.

Ako take prijave ni, se smatra prvi podpisaneec za zastopnika, drugi podpisaneec pa za njegovega namestnika.

Za predstavnike list v volilnem odboru smejo biti označeni ali predlagatelji sami ali pa druge osebe, ki so vpisane v volilnem imeniku dotične občine.

Brez privolitve se ne sme nihče označiti za predstavnika liste ali njegovega namestnika.

Kandidatne liste, ki ne zadoščajo gorenjim predpisom, ali pri katerih se je vršila zloraba splošne označbe že obstoječih političnih in drugih strank, mora okrajno glavarstvo tekom 5 dni po vložitvi z navedbo razlogov vrniti v popravo.

Poziv se mora proti dostavnici izročiti pooblaščenemu zastopniku ali njegovemu namestniku. Ako se pozivu ne zadosti tekom 5 dni, je kandidatna lista neveljavna.

Kandidatne liste, na katerih se je ugotovil potrjen podpis, proglašajo okrajno glavarstvo ne glede na nadaljno kazensko postopanje za neveljavne tudi, če so že bile potrjene ali objavljene.

Kako se voli. Dan volitve določi okrajno glavarstvo. Voli se nepretrgoma od 8. do 17. ure.

Volišča, volilni odbori, začetek volilnega opravila, glasovanje in konec glasovanja je tako kot pri vseh drugih volitvah. Tudi glasovi se štejejo tako kot pri vseh volitvah.

Iz zunanje politike. Rusija.

Rusija se je udeležila svetovne gospodarske konference, ki se je pričela 4. maja v Ženevi. Voditelj delegacije je Osinski, ki je prišel pred konferenco z raznimi predlogi, med katerim so najvažnejši: črtanje vseh vojnih dolgov in obveznosti sploh, znižanje nerealnih izdatkov za vojaštvo, uradništvo in luksuzne predmete, sprememba politike evropskih držav do kolonij in odprava bojkota Rusije od strani zapadnih držav. Če pomislimo, da mora vse vojne dolgove plačevati najrevnejši, če pomislimo dalje, koliko denarja gre za vojsko, za uradništvo, kar mora zopet plačati kmet, potem si lahko mislimo, kako blagostanje bi nastalo, če bi bili uvaževani ruski predlogi. Ruska delegacija bo zahtevala, da se

ji dajo dolgoročni krediti, ker je že zapadne velesile niso prav nič upoštevale pri razdelitvi vojnih reparacij, oziroma so ji ugrabile še Besarabijo, dasi se je borila na njihovi strani.

Rusija je zopet nekoliko korigirala ustavo, kar znači zopet korak nazaj od čistega komunizma in tudi večje upoštevanje kmetijske produkcije kaže, da se Rusija vedno bolj približuje kmetijski ureditvi države.

Balkan.

Pregovori med našo državo in Italijo se bodo po časopisnih poročilih kmalu pričeli, vendar vse kaže, da naša država še čaka na sestanek francoskega in angleškega zunanjega ministrstva, odnosno na sestanek angleškega kralja in francoskega predsednika republike. Na tem sestanku se bo šlo za obnovo prijateljstva med Francijo in Anglijo, ki se je po vojni zelo ohladilo; govorilo se pa bo tudi o sporu med nami in Italijo. Kar se bo sklenilo tam, bo veljalo za Italijo in za nas. Dalje pa čaka naša država tudi na rezultate konference Male antante, kjer se bo najbrž tudi pokrenilo vprašanje italijanske ekspanzije na Balkanu v zvezi z zopetno uvedbo kraljestva na Madžarskem. Pod silo prilik je upati, da bo spor rešen diplomatskim potom. Naša država se je tudi udeležila gospodarske konference v Ženevi. Govoril je za našo državo Šečerov, ki je v svojem govoru povdarjal slabo kupno moč kmetijskega prebivalstva. To dejstvo so povdarjali skoro vsi govorniki, toda če se ne bo upoštevalo ruskih predlogov, so vse to same besede.

Pri nakupu testenin zahtevajte vedno in povsod s a m o »PEKATETE«, ki prekašajo po okusu in kakovosti vse druge!

Naš pokret.

Štirinajsto pismo.

Poglejmo še nekoliko v novo Rumunijo, našo državno soseda. Notranje politično življenje te države je v marsikaterem oziru zelo slično našim političnim razmeram. Ta država se je po vojni zelo povečala. Od bivše Avstrije je dobila Bukovino, od bivše Ogrske pa Erdeljsko in del Banata, a od ruske države si je sama vzela še celo Besarabijo.

Tudi v novi Rumuniji so po vojni uvedli strog politični in upravni centralizem, s katerega pomočjo poskuša v Rumuniji jako mogočna kamarila še dolgo obvladati državo ter polno uživati družabne prijetnosti, ki so združene z državno oblastjo. Rumunija je, gospodarsko vzeto, pretežno agrarna dežela. Izobrazba kmečko-delavskega ljudstva je skoroda še bolj zanemarjena, kakor je bila ona ruskega mužika pod carji. V predvojni rumunski kraljevini je bila zemlja socialno zelo nepravilno razdeljena. Veleposestniki, takozvani »bojari«, so bili zelo številni in mogočni, a kmetje, ki so sami imeli premalo

zemlje, da bi mogli živeti le od nje in od svojih lastnih pridelkov, so morali »bojarom« obdelovati posestva kot dninarji. V šole niso hodili, od zgodnje mladosti do smrti je bil ta kmetijski revež analfabet, pravi suženj. To se je videlo tudi v svetovni vojni, ko so se Rumuni izkazali kot najslabši in najbolj nevedni vojaki med vsemi. Umljivo je to, zakaj socialno potlačeni in nezadovoljni ljudje nimajo nobenih idealov o »svoji« domovini, ki je le njihova zatiralka. Veleposestniki, veleindustriji in velefinančniki so upravljali državo z vidika svojih koristi. Napram revnemu podeželskemu ljudstvu niso bili le njegov socialni gospodar, temveč tudi njegova državna vlada in v sporih med gospodarjem in kmetom - delavcem, tudi njegovi sodniki.

Najvažnejši in največji socialni problem te države je agrarni problem. Že pred vojno je vrelo ponekod med malimi kmetiči in delavci, započel je na kmetih živahen socialen pokret, ki pa ni bil enoten in tudi ne politično-strankarsko organiziran; prvič je to ovirala ve-

lika nevednost med rumunskim kmetom, drugič pa je bila volilna pravica za politične zastope zelo omejena, pridržana bogatejšim in izobraženim stanovom.

Takoj po končani svetovni vojni so se v stari rumunski kraljevini združile posamezne organizacije v enotno kmeto stranko, ki je nastopila pri volitvah l. 1919., prvih, ki so se izvršile po splošni in enaki volilni pravici v parlament. V Besarabiji se je istotako organizirala rumunska kmeto stranka, ki je pri teh volitvah zmagala na vsej črti.

Na Sedmograškem in v Bukovini pa je prevladovala takozvana rumunska narodna stranka, ki je tam dobila večino. Te tri politične stranke so se v novem parlamentu dogovorile za skupen nastop in prevzele celo vlado pod predsedstvom načelnika sedmograške narod. stranke, Al. Vaida Voëvoda. To je bila v obče prva parlamentarna vlada v Rumuniji, ki si je nadela nalogo uvesti v politično življenje te države načelno demokracijo, a v socialnem pogledu izvesti tako zelo potrebno in nujno agrarno reformo. Glede Besarabije, ki jo je proglasila za rumunsko pokrajino, katera se je v Sfatul Tarii baje prostovoljno (?) priključila Rumuniji, je hotela uvesti diplomatske pregovore s sovjeti. Bila je pripravljena priznati tudi de jure sovjetsko vlado, ako le ta priznava novo ustvarjeni položaj v Besarabiji. Toda že po treh mesecih je bila ta vlada vržena. Neposredni povod za to je bilo vprašanje agrarne reforme. Parlament je za Besarabijo že sklenil precej radikalni zakon o agrarni reformi. Sedaj je šlo še za druge pokrajine, zlasti tudi za stare dele bivše rumunske države. Načrt zakona je bil že gotov. Pojavile pa so se proti temu spletke kamerile pod vodstvom šefa liberalne stranke v stari kraljevini, C. Bratianu-ja, in na državno krmilo je prišla vlada pod predsedstvom generala Avaresco. To je bil očiten državni udar, kajti odstranjena je bila nasilna vlada, ki je razpolagalo v parlamentu z dvetretjinsko večino. Kamarila je skušala preprečiti zedinjenje vsega kmetkega življa v eno samo državno stranko, ker bi s tem prodrlo načelo demokracije in parlamentarizma. Poslužila se je stare metode: Deli in vladaj!

Pri volitvah l. 1920, ki jih je vodil general Avaresco, je kmeto pokret v Besarabiji in v bivši kraljevini sicer obdržal svoje prejšnje politične pozicije, izgubila pa je erdeljska narodna stranka, ki jo je general Avaresco razcepil.

Da so se te volitve izvršile na znani »rumunski način« ni treba še posebej poudarjati. General Avaresco, ki je načelnik prilično male rumunske ljudske stranke, je vladal nato nemoteno še eno leto.

Leta 1921. ste se rumunska kmeto stranka in kmeto stranka v Besarabiji fuzionirali v eno skupno stranko. Erdeljska narodna stranka pa ni šla po tej poti, temveč se je iz oportunističnih razlogov raje družila s starimi rumunskimi nacionalističnimi in konservativnimi

Schichtovo Terpentin v milu.

terpentinovo milo

svojimi 7 odlikami

Prva odlika:

Terpentin odpravi lahko in temeljito vsako nesnago, posebno pa madeže, znoj, saje itd.

1. Terpentin v milu.
2. Velik in priročen kos.
3. Prijeten duh.
4. Slike iz pravljice za izrezati.
5. Milo je v zavitku.
6. Svetla barva.
7. Razkuženje perila.

skupnami. Leta 1922 se je zopet na nasilen način polastila vlade stara rumunska liberalna (bogataška) stranka, ki se je pri volitvah poslužila nečuvnega nasilja s pomočjo uradnikov, vojaštva, žandarmerije in sodišč. Na ta način si je liberalna stranka v parlamentu osvojila večino, a najmočnejša stranka v opoziciji je bila kmeto stranka. Narodna stranka pa je bila po številni moči tretja v parlamentu. Liberalna vlada je uvedla v državi gospodarsko politiko, ki je bila v korist le velekapitalu, raznim trustom in bankam. Večino bremen se je prevažilo na ubožno, zlasti kmeto prebivalstvo. V vsej državni upravi je zavladovala korupcija, gospoda je kradla na debelo ljudsko premoženje. Pravna varnost je skoro povsem izginila. Pred samovoljo oficirjev in uradnikov niti poslanci niso bili več varni. S politično neljubimi ali sumljivimi osebami se je postopalo na tako nečloveški način, da so o tem pisali sevtovni listi z zgražanjem. Začetkom l. 1926 so se v vsej državi izvršile občinske volitve, pri katerih je bila vladna stranka občutno poražena ter se je morala umakniti. Toda zopet je bila pri sestavi nove vlade kmeto stranka prezrta in zopet je prišel na površje general Avaresco. Prejšnja liberalna stranka je uveljavila nov volilni zakon, ki je dajal veliko prednost velikim strankam. Meseca maja 1926 je izvršil general Avaresco nove volitve z velikanskim terorjem in nasiljem, ki je prisilil Narodno stranko, da se zedini s Kmeto stranko. Dne 10. oktobra 1926 se je izvršila fuzija obeh teh strank na temelju desetih programatičnih točk. Nova ali razširjena kmeto stranka je postavila sicer zahtevo po ustavni monarhiji, v socialno-gospodarskem pogledu pa je povdarila potrebo solidarnosti vseh delovnih in produktivnih stanov, ki da so glavni faktor ljudske produkcije, temelj socialne strukture naroda ter vsled tega tudi države. Zahteva po svobodnih volitvah in reviziji ustave je bila po tolikšnih zlorabah večkot razumljiva. Posebno značilna pa je za-

hteva, da se uvede upravna decentralizacija in lokalna avtonomija, ker je bukareški centralizem nesposoben pošteno upravljati državo, zlasti novo priključene, kulturno in gospodarsko bolj razvite pokrajine, ki so po vojni pripadle Rumunski. V gospodarskem pogledu zahteva nova stranka, da se narodno gospodarstvo postavi na temelj narodne in socialne koristi, da se more dvigniti produkcija, kmeta pa obvarovati izkoriščanja. Kmečka lastnina naj se zaščiti, a v vse gospodarstvo v obče uvede zadružna misel in oblika. Glede industrijskih delavcev se zahteva zaščito v smislu tozadevnih določb v mirovnih pogodbah.

Glede notranje strankine organizacije se je skupni kongres izjavil, da bo stranka organizirana po pokrajinah, ki naj pa imajo svoje posebne centralne odbore.

Tako so se v Rumuniji vsi res-

demokratični in politični elementi združili v enotno stranko, kateri pripada sedaj borba proti stari rumunski liberalni stranki in kamarili, ki je dolga desetletja skubila kmeto in delavsko ljudstvo ter ga strahovala z najbolj gnjusnimi nasilnimi sredstvi. Ali pa bo ta cilj dosegljiv že v bližnji bodočnosti, je dvomljivo spričo velike kulturne zaostalosti kmetkega in v obče podeželskega prebivalstva. Vsekakor pa more edino le politična zmaga kmetke stranke v tej državi uveljaviti bolj poštene upravne metode ter priznanje vsaj človeških pravic tudi za kmeto in delavsko ljudstvo. Borba med staro in močno oligarhijo ter demokracijo kmetkega ljudstva bo srdita. Končna zmaga kmetkega socialno-gospodarskega pokreta pa je neizbežna, ker jo moralno zelo podpirajo tudi zgledi sosedne — Rusije.

A. Prepeluh.

Iz ljubljanske oblastne skupščine.

Poslanec Janko Bukovec o proračunu za kmetijstvo.

Dotaknil se bom samo enega vprašanja, to je vprašanje cen kmetkiskih produktov. Kajti, tovariši, dajmo še tako lepe nauke in naslove, če ne boš imel svojega dela plačanega, potem se pač ne izplača, da se s to stvarjo pečaš. G. dr. Milavec pravi, da mi na cene našim kmetkiskim produktom ne moremo dosti vplivati. Toda jaz sem v tem oziru drugačnega mnenja. Kajti mi vemo, da so cene našim kmetkiskim produktom zato tako padle, ker so druge države, kakor Nemška Avstrija, zaprle z visokimi carinami izvoz naših poljedelskih pridelkov, zopet druge države, kakor Češko-slovaška, so pa z različnimi veterinarskimi predpisi onemogočile izvoz naših svinj. Zato bi prosil oblastno skupščino oziroma g. dr. Milavca, ki ima ta referat, da zasleduje vse trgovinske pogodbe, ki

se bodo sklepale, s kar največjo skrbnostjo. Kajti, če boste delali na to, da bodo cene kmetkiskim pridelkom dobre, potem je sigurno, da se bo vsak kmetovalec z veseljem poprijel svojega dela. V naši državi je kmetijstvo glavni vir dohodkov. Zato je treba posvetiti kmetijstvu tudi največjo pažnjo. Dokler kmečki stan ne bo prišel do poštenega plačila za svoje delo, dokler ne bomo prišli tako daleč, da bi se kmetu izplačalo njegovo delo, tako dolgo ne moremo govoriti o pravem napredku našega kmetovanja.

Zato je potrebno, da zasigramo temu stanu največji razmah. Če temu stanu zasigramo boljše bodočnosti, bo zasigurana boljše bodočnost tudi vsem drugim stanovom, trgovskemu, obrtnišskemu, delavskemu itd. Če je kmet zasiguran, je zasigurano vse in s tem bo rešeno tudi vprašanje brezposebnosti, ki je danes tako velika tudi pri nas.

Poslanec Ivan Pipan o našem mlekarstvu.

Tovariši poslanci! O pomenu in važnosti mlekarstva in sirarstva mislim, da ni potrebno govoriti, ker smo si vsi na jasnem. Gre tukaj posebno za eno nalogo, namreč, za osredotočenje mlekarske produkcije. Lansko leto se je o tem dosti razpravljalo po našem časopisu, kakor je gotovo gospodom poslancem znano. Govorilo se je o centraliziranju proizvodnje mlekarskih produktov. Vendar pa takrat, dasi je bilo veliko zanimanja za to važno panogo našega kmetijstva, do uresničenja ni prišlo. Tozadevni odbor se je sicer sestavil in prevzel nalogo, da pripravi osnutek pravil za skupno mlekarstvo in sirarsko društvo za celo ljubljansko oblast. Toda končna odločitev bo padla šele v bodočnosti in bi bila oblastna skupščina predvsem poklicana, da to stremljenje podpira. Smatram, da je nujno potrebno, da oblastna skupščina podpira stremljenje bohinskih mlekarskih in sirarskih zadrug za osredotočenje proizvodnje. Zato predlog za podporo tople priporočam. Dalje naj se preskrbi tudi za odjemalce naših izdelkov na mlekarskem in sirarskem trgu. Nujno priporočam oblastnemu odboru, da se zanima za to zadevo in najde pot, da odpomore težkemu položaju naše mlekarske in sirarske industrije.

Poslanec Urek o predlogu glede cepljenja prašičev.

Ta predlog je odsek odstopil oblastnemu odboru, da naj posreduje pri kmetijskem ministru, da nakaže za nabavo seruma in drugih zdravil za živino v proračunu določeni znesek oblastnemu odboru.

Tov. Urek je izvajal: Odsek je vsekako uvaževal važnost cepljenja svinj proti rdečici, s čimur se prebivalstvo obvaruje z majhnimi stroški velike škode. Vendar bi pa prosil, da bi ta sklep v toliko spremenil, da bi se vsa zadeva pospešila. Če bo namreč oblastni odbor terjal tozadevne prispevke šele iz Beograda, se bojim, da se bo vsa stvar zelo zavlekla. Morebiti ne bomo dobili cepiva pred jesenjo. Vsi pa veste, da se morajo svinje cepiti proti rdečici že meseca maja. Radi tega sem mnenja, da bi oblastni odbor dovolil nekako posojilo v ta namen, da bi sam nabavil za cepljenje potrebna sredstva, potem pa gledal, da mu država naknadno povrne stroške.

Dovolim si ob tej priliki pripomniti, da ima cepljenje proti rdečici za naše kraje v brežiškem Posavju, ki meji na Hrvatsko, še prav poseben pomen. Znano vam je, da razsaja po naših krajih večkrat svinjska kuga. V prejšnjih letih je radi nje mnogo pašičev poginilo. Tekom časa pa se je ta kuga toliko omejila, oziroma ublažila, da danes samo radi kuge redkokdaj pogine kak prašič. Če se pa kugi pridruži še rdečica, potem pa svinja sigurno pogine. Ako pa se žival zaščiti pred obolenjem na rdečici, odpade tudi nevarna posledica kuge. Radi tega predlagam, naj se odsek predlog

spremeni tako, da se bo glasilo: »Skupščina skleni v namen cepljenja proti rdečici takoj nabaviti zadostno množino cepiva in ga razdeliti veterinarjem brezplačno. Naknadno naj oblastni odbor izposluje pri kmetijskem ministru v Beogradu povračilo izdatkov iz zadevnega fonda.« — Se je sprejelo.

Poslanec Ivan Pipan o javnih delih.

Gospodje poslanci! Že sem se mislil odpovedati besedi, pa ravno izvajanja mojega gospoda predgovornika Adlešiča so povod, da sem vzel besedo in posegel v debato. Jaz ne vidim nikakega povoda, zakaj naj bi se ne smatralo kot potrebno, da se predlog našega tovariša dr. Kramer-ja ne sprejel. Sem prepričan, da bo tem bolje, čim bolj se bo razčistil ves položaj. Kajti važnost celega gradbenega programa zahteva, da se prouče kar najbolj točno vse tozadevne po-

drobnosti. Kar se tiče izvedbe tega programa bi opozarjal, da se polaga posebno važnost pri popravljanju cest, ki so vsled povodnji največ trpele. To velja zlasti za ceste v ljubljanski okolici, v polhovgrajskem okraju in pri Ločnici. Poleg tega spada med najnujnejše posle osuševanje ljubljanskega barja. Zato je predvsem najbolj potrebno, da se tozadevno vsi stvarni načrti pripravijo in da se glasom teh načrtov pride do realizacije dotičnih predlogov. — Na izvajanja gospoda dr. Adlešiča bi pripomnil, da se mi ne zdi njegov ugovor kot da ni potrebno sklicati gradbenih anket nepravilen in netočen. Anketa šele pokaže resnične potrebe naroda. Ravno najbolj prizadeti kraji pridejo pri takih anketah v poštev in do besede. Ponavljam, da je po mojem mnenju potrebno, da se skličejo take ankete, ki naj bi obravnavale ves gradbeni načrt.

Važni gospodarski predlogi.

Predlog Ivana Pipana za razširjenje vodovoda v Vižmarjih.

V vasi Vižmarje, občina Št. Vid nad Ljubljano je bil zgrajen pred 20 leti vodovod z državno in deželno podporo, ki je tedanjim zahtevam prebivalstva in potrebam zadostoval. Toda z ozirom na to, da se je prebivalstvo od tedaj v vasi skoraj podvojilo, ne zadostuje več dosedanja zajeta voda potrebam prebivalstva.

Gospodarski odbor vasi Vižmarje je sklenil radi tega zajeti še en znaten studenec, ki se bo priklopil dosedanemu vodovodu in ki bo s svojo množino vode zadostoval vsem potrebam za dogledno bodočnost.

Komisijonelen ogled na licu mesta od strani strokovnjakov hidrotehničnega oddelka se je že vršil in tozadevni načrti in proračun so v delu. Stroški so proračunjeni ozir. predvideni na Din 80.000. Ker vseh teh stroškov, kolikor jih je predvidenih, prebivalstvo imenovane vasi ne premore, predlagamo: Oblastna skupščina skleni: Oblastnemu odboru se naroča, da s primerno denarno podporo omogoči razširjenje projektiranega vodovoda.

Predlogi Ivana Ureka.

2. Okrajno cesto, ki pelje z železniške postaje Brežice preko občine Globoko v velikem ovinku skozi Dobravo (Križ) proti Župelevcu, Bizeljskemu in Kapelam, veže v preseku omenjenega ovinka občinska cesta iz občine Globoko skozi občino Bojsno do Župelevca (kot razvidno iz priložene skice).

Velik promet iz Bizeljskega, Sv. Petra pod Svetimi Gorami, Hrvatske ter Središča in Zg. Kapel, ki je ves navezan na železniško postajo Brežice, mora pasirati omenjeni ovinek, kar je zlasti v zimskem in deževnem času, ko je cesta skozi Dobravo zelo slaba, velika prometna ovira.

Cela občina Bojsno nima direktnega dostopa do okrajne ceste, do katere zamore šele po omenjeni občinski cesti, ki pa je do sedaj komaj do ene petine dolgotosti posipana z gramozom.

Davna želja prebivalstva navedenih krajev je, da se občinska cesta Globoko — Bojsno — Župelevce sprejme med okrajne ceste, zlasti je to upravičena želja prebivalstva občine Bojsno, kateremu bi se s tem odprla pot v svet. Vršili so se že tozadevni komisijski ogledi.

Cesta je dolga ca 3600 m in bi njena preureditev v trdno, za promet težjih tovorov sposobno cesto stala okrog 60.000 Din.

Z delnimi prispevki prizadetih občin, okrajnega zastopa in primerno podporo oblastne uprave bi bilo omogočeno uresničenje te naprave.

Zato stavimo predlog: Skupščina skleni: dodeliti v zgornji namen podporo v znesku vsaj 20.000 Din.

Poziv.

V noči dne 19. aprila je v vasi Roviše, občina Št. Lampert, srez Litija, silen požar uničil peterim posestnikom vse gorljivo imetje, hiše, hleve, svinjake, žitnice, sušilnice, kozolce in drvarnice, vsa živila, vso krmo, vso obleko in tudi več živine. Pogorelci nimajo pravičesar več, niti strehe, niti obleke in si po svoji lastni moči ne morejo ne morejo pomagati. Treba jim je pomoči od drugod.

Da se jim olajša beda, razpišem s tem nabiranje milih darov v vsem območju ljubljanske oblasti.

Darove sprejemajo: v Ljubljani veliki župan ljubljanske oblasti in mestni magistrat, na deželi pa vsi sreski poglavarji in oblasti, ki jih bodo oni določili. — Veliki župan: Dr. Vodopivec s. r.

Angleško sukno po solidnih cenah dobite pri Francu Pavlin. Ljubljana, Gradišče štev. 3.

Dopisi.

Gorenjski predal.

Takoj po konstituiranju cestnih odborov so se začela pogajanja glede blejskega mosta. Pogajali so se v imenu cestnega odbora za Radovljico g. Vidic, v imenu blejskega cestnega odbora pa g. Plemelj. Pogajanja so se vrtela okoli prevzema mosta na cestne odbore proti mali odškodnini in za odpravo mostnine. Preko noči pa so bili cestni odbori razpuščeni in novi moze so začeli širiti misel, da se most prevzame brez odškodnine. Lastniki mostu pa s takim postopanjem seveda niso bili zadovoljni in so se obrnili na bivšega deželnega odbornika in odvetnika dr. Pegana za pravno pomoč. Ta je kot izvrsten poznavalec cestnih zadev nasprotnike temeljito poučil, kaj zahtevata zakon in pravica in danes je stvar taka, da bosta morala oba cestna odbora plačati skoraj 40.000 Din raznih stroškov, prej pa bi bilo dovolj nekih 5000 dinarjev odškodnine. Ali si bo poslanec Jan to lekcijo zapomnil?

Mi sicer podpiramo gospodarske predloge g. Jana v oblastni skupščini, a ugotavljamo tudi, da smo bili in smo še veliko bolj zadovoljni z denarjem, ki smo ga pod prejšnjo vlado dobili izplačanega, kakor pa s samimi predlogi brez denarja. Za Srednjo vas in za Ratče je nakazal Pucelj 360.000 Din podpore, klerikaleci pa niso dali nič razen papirnatih obljub. Klerikalci se razumejo samo na preganjanje njim neljubih oseb, tudi svojih prištevcev, za kmete se pa brigajo samo takrat, ko uganjajo v cerkvah politiko, kar pa ni vedno dobro, kakor je to skušal župnik v Gorjah.

Dovje. V soboto, dne 7. maja je bil za našo vas, oziroma faro, dan žalosti. Ta dan namreč je legel k večnemu počitku župnik planinec Aljaž. Nad trideset let je pastiroval v naši fari in ni imel nasprotnikov. Bil je vseskozi živahen, humorja vedno poln še na prižnici. Ljubil je iz vsega sreca slovenske gore, osobito svoj Triglav. Pogreb njegov je pričal, da je njegovo delo priznaval cel narod. Ogromno število ljudstva je spremljalo pokojnika. Pevska društva pod vodstvom priznanega pevovodje g. Hubada so prepevala žalostinke tako ganljivo, da je vsak čutil, da lega v grob velik mož. Na grobu je govorilo 6 govornikov, ki so v zanosnih besedah slavili velikega Aljaža. Kako živahen je še bil lansko leto ob posetu takratnega poljedelskega ministra Puclja! Pustil je razobesiti po vasi zastave, sam pa z odlikovanjem na prsih prihitel pozdravit slovenskega ministra. S tem je najlepše pokazal, da zna ceniti dela mož brez ozira na strankarsko pripadnost. Opirajoč se na tov. Puclja je hodil z njim po vasi. Veliko zaslug si je stekel za svojo faro in veliko pripomogel, da ima vas vodovod. Tako je legel k počitku mož dela in ljubezni do svojih ovčic. A.

Ribno pri Bledu. Dne 22. marca 1927 je prejela Mlekarska in živinorejska zadruga v Ribnem odlok,

s katerim Agrarna direkcija pre-poveduje sekati les za gradbo pla-ninskih koč in hlevov na Grofovi planini. Odlok pravi nadalje, da se je tvrdka Hudovernik, pri kateri je udeležen tudi cestni gerent g. Res-man iz Radovljice, pravočasno pro-ti temu pritožila. — Iz tega odloka se vidi cilje ministrov SLS, kako so skrbeli za kmeta in za živinorej-ske in mlekarke zadruge v času njihove slave na vladi. Radovedni smo le, kaj pravi na to predsednik živinorejskih odborov in poslanec Jarc, ki ima polna usta skrbi za kmeta in zadruge, a kapitalistične družbe pa za njegovim hrbtom de-lajo proti kmetu! Poskrbeli bomo, da to drevje ne zraste do neba.

Podzemelj. Priprave za občinske volitve so v polnem teku. Tri stran-ke bodo postavile liste in najzani-mivejše je to, da se radikali in kler-ikanci vežejo. Radi bi dobili župa-na, toda kmetska sloga je pri nas tako trdna, da nam kmetske večine v občinskem odboru nikdar ne bo vzela nobena protikmetska nakana.

Ježica. Tudi pri nas se pridno dela za občinske volitve, posebno klerikalci, ki so razdeljeni v dve struji, starine in mladine. Županov pišar se je moral celo pred g. žup-nikom zagovarjati radi nekih be-sedi proti starinom. — Mi mu sve-tujemo, da se naj raje briga za svoje posle, a drugo naj pusti v mi-ru. — V zadnjem »Domoljubu« se silno hvali z občinskim proraču-rom in z letnim zaključkom, kar pa ni vse točno. Hvala ne drži. Sve-tujemo za občinske volitve, da gre-do kmetje in delavci skupaj, pa bo zmaga gotova naša. — Kmet.

Sromlje. Bližajoče občinske vo-litve so razgibale vse elemente in stranke župnije Sromlje, posebno pristaši SLS si ne dajo miru in jih tako jezik srbi, da ob vsaki pri-liko in za vsako malenkost blatijo pristaše SKS. Pretečeni teden je tudi Blaž Lipar, posestnik, Vkl. Gora, obč. Sromlje, na nedopusten način žalil tovariša Ivana Ceklana, posestnika istotam, nakar ga je ho-

tel iti tožiti. Ker ga je B. Lipar pre-prosil, da je od tožbe odstopil, je zahteval I. Ceklan Din 100.— za tiskovni sklad »Kmetkega lista«, kar je g. Lipar drage volje storil. Torej, tovariši, pozor, ako bode imel kdo nasprotnikov kako laž-no opravljjanje z vami in stranko SKS, naj si listnico olajša na kor-rist našega tiskovnega sklada; vsa-ko lažnjivo govorjenje naj bode kaznovano.

Živinoreja. Te dni se je vršila v ministrstvu poljedelstva in voda strokovna konferenca, ki se je bavi-la z vprašanjem obrambe in pobi-janja živalskih boleznin in sklenila, da izdela v tem vprašanju poseben zakonski predlog za Narodno skup-ščino.

Pozor! — Kdor še ni poizkusil Schichtovega terpentinovoga mila, ne ve, kaj je dobro.

Naši shodi.

Sromlje: Sestanek SKS za okoliš Sromlje ne bode dne 15. maja t. l., ampak z istim dnevnim redom ta-koj po prvi sv. maši v gostilni M. Petan v Sromljah na dne 22. ma-ja t. l.

Sladka gora. Občni zbor krajev-ne organizacije se vrši v nedeljo dne 15. maja po rani službi božji. Poroča tov. dr. Novačan.

Sečovo pri Rogiški Slatini. Obč-ni zbor kraj. organizacije se vrši v nedeljo dne 15. maja popoldne. Po-roča tov. dr. Novačan.

Majšperg. V nedeljo dne 8. t. m. se je vršil sestanek SKS, na kate-rem je poročal tov. Škrabar. Usta-novil se je krajevni odbor SKS za občino Majšperg.

Semič. V nedeljo, 8. maja se je vršil občni zbor krajevne organi-zacije SKS. Na občnem zboru je poročal oblastni poslanec Bukovec o gospodarskem in političnem polo-žaju. Udeležba je bila dobra, izvo-ljen je nov odbor. Kmetska ideja se širi vedno bolj med ljudstvom.

Razne politične vesti.

„Napredna fronta“

»Jutro« in »Slovenec« prinašata svoja mnenja, kako naj nasto-pajo pri bodočih volitvah slovenske stranke. Oba lista med drugim pišeta tudi sledeče: »Blok bi se približala kmetijska stranka, ki izjavlja, da je v političnem pogledu povsem neodvisna od HSS.« Na to izjavljamo, da take izjave nismo nikoli in nikomur podali. Slo-venska Kmetska Stranka je res neodvisna slovenska stranka, ali v političnem pogledu je absolutno vezana na HSS z ozirom na enakost socialno kmetskega programa.

»Domoljubu« ne da miru izvoli-tev tov. Ivan Grada v okrajni cest-ni odbor. Pravi pa, da mu bo šele tedaj častital, ko bo videl, kake uspehe bo prinesel volilcem iz cestnega odbora. No, tov. Grad je že pokazal kaj zna in je bil radi tega tudi za svoje delo nagrajen z zaupanjem prebivalstva in volilcev treh občin. Za neke gospode je pa tov. Grad celo preveč naredil in to peče krščanskega »Domoljuba«. Ali še bolj ga bo.

Za disciplino v stranki se zavze-ma »Domoljub« v svoji zadnji šte-vilki v članku, ki ima naslov »di-sciplina«. Iz članka je razvidno, da je ta članek napisan z ozirom na izid volitev v cestne odbore, ki se niso končale povsod tako kakor so računali mogočni gospodje pri SLS. Z »Domoljubom« vred smo tudi mi mnenja, da je disciplina v stranki in v vsaki organizaciji zelo potreb-na, toda tudi ta pokorščina ni brez meje. Kdor je pristaš te ali one

Vsi popusti na železnicah preklicani, samo naš ne

zato, ker vsak tisti, ki kupi **čevlje** v naši

detajlni prodaji Dunajska c. 23

pri **POLLAKU (dvorišče)**

prištedi toliko, kolikor znaša popust na železnici in kolikor dražje plača čevlje pri posredovalcu oziroma konkurenci.

Te ugodnosti ne prekličie nobena sprememba vlade ali ministr-stva in je stalna za vsakega, ki dobro svoj denar obrača.

stranke iz prepričanja, ker odo-brava program stranke in ker vi-di, da stranka dobro in pametno dela, ta gotovo ne bo rušil discipli-ne v stranki. Drugače pa je, če za-čno ljudje izpregledovati, da je stranka slaba in da je delo njenih predstavnikov za nič. V takem slu-čaju bodo pametni ljudje pač po-skušali, da ali zlo v stranki odpra-vijo ali pa prestopijo k drugi stran-ki, ki jim je bolj všeč, ker bolje dela. Kakor vse kaže, so se začele tudi tistim kmetom, ki so doslej sle-po sledili voditeljem SLS, polago-ma oči odpirati, in so spoznali, da je SLS stranka, ki se za kmečke koristi toliko briga kot za lanski sneg, in zato so se začeli zbirati okoli nas, kjer je pošteno delo do-ma in ne samo prazne besede. Na-ši možje so zlasti v cestnih odbo-rih pokazali, da znajo in hočejo de-lati in zato so ljudje začeli de-ja-njem bolj verjeli kakor besedam. Upamo, da bo imel »Domoljub« še večkrat priliko prepričati se, da se pristašev ne pridobiva s komando od zgoraj, tudi ne s praznimi grož-njami z vragom, ampak samo s po-štenim delom. Vsekakor je pa zelo hvalevredno od »Domoljuba«, da prizna, da so začeli tudi kmetje za-puščati vrste SLS in da se pridru-žujejo Slovenski kmečki stranki. Tako je tudi prav, ker bodo kmetje le tedaj prišli do polne veljave v javnem življenju, če se bodo otre-sli komande pokvarjene gospode in se združili v naši stranki, katere temeljno načelo je: kmetski stan osamosvojiti in iztrgati iz požreš-nih krempljev gosposkih izprijen-cev.

Ljubezen SLS do kmetov. Kmet-je imajo velekoristno organizacijo »Kmetijsko družbo«. Ta družba je za kmete že silno mnogo storila, a vendar ji klerikalci niso naklonili v oblastnem proračunu nobene podpore. »Domoljub« pravi sicer, »da bo tudi Kmetijska družba delež-na naklonjenosti slovenskega ljud-stva«, pristavlja pa, da šele takrat, »ko pride čas za to.« To se pravi, da šele takrat, ko jo bodo dobili v svoje roke klerikalci! Taka je bila klerikalna politika vedno — za obči blagor nič, za stranko oziroma za strankarje pa vse! Kmetje, za-pomnite si to!

Kako mislijo Hrvatje o Radiću? V Zagrebu izhaja list »Obzor«, ki nikakor ne odobrava Radićeve po-litike, ker mu je preveč kmečka in preveč proti pokvarjeni gospo-din naperjena, je pa vendar toliko pošten, da kljub vsemu socialnemu nasprotstvu priznava Radiću to, kar mu mora vsak resnicoljuben človek priznati. Tako piše nedelj-ski »Obzor« med drugim: »Radič je za tisoče in tisoče volilcev neko mistično (nadnaravno) bitje, eno samo in edino upanje in poslednja pričakovana rešitev iz današnje mi-zerije. Val njegove popularnosti se širi, a obratno kakor se to dogaja na vodi. Vodni valovi postajajo to-liško slabši, koliko bolj se oddalju-jejo od središča. Radićeva popular-nost pa je ravno na mejah največ-ja. V Subotici, v Štipu ali na Visu je Radić desetkrat močnejši kakor v Zagrebu. Te popularnosti ne more-jo uničiti nobene psovke, ampak samo nove ideje. (Slovenski libe-ralci in klerikalci, ali razumete? Op. ur.) Radićeva agitacija gre od ušes do ušes, gre iz prepričanja od vasi do vasi in od hiše do hiše. Tisti velikanski radićevski shodi so samo manifestacije (ne agitacija op. ur.), kajti zborovalci na teh zborih Radića niti ne slišijo, ali pa ulove kvečjemu kakšno besedo, ampak ga samo vidijo, potujejo na shode ponoči ure in ure daleč. Ra-dićev pokret ima na sebi nekaj me-sijsanskega in zato se ga s starimi frazami ne da zatreti.« — Prosimo naše bralce, naj sedaj primerjajo to sodbo s tistim praznim in puhlim zabavljanje naših »liberalcev« in »klerikalcev« na Radića in na nje-govo silno socialno idejo osamo-svojitve kmečkega stanu! Tej silni in že danes nepremagljivi kmečki ideji ne morejo naši »klerikalci« postaviti nasproti prav nič drugega kakor svoj lažnjiv klic, da je »vera v nevarnosti«, čeprav v celi deželi ni niti enega človeka, ki bi ne smel v nedeljo k maši, če le sam hoče, takozvana liberalna gospoda pa sploh ničesar ne, ker sploh nič ni-ma v svojih buticah. Naša organi-zacija in naša stranka pa sloni na velikem in realnem socialnem pro-gramu o osamosvojitvi kmetov iz-pod komande pokvarjene liberalne in klerikalne gospode, tako da ne

bo več nad tisoči in milijoni kmetov gospodovalo nekaj pokvarjenih gosposkih liberalnih in klerikalnih hujskačev, gobezdačev in čvekačev, ampak kmetje sami morajo priti do odločilne besede in veljave v občini, v deželi in državi, ker oni rede gosposke pokvarjence, ne pa narobe. Najboljše bi bilo, če bi beseda »gospoda« sploh izginila in bi tistim ljudem raje rekli »šolani ljudje«, ali pa »pokvarjeni šolani ljudje«, kajti časi, ko so taki ljudje nad vsemi drugimi gospodovali, morajo izginiti, ker je dandanes »gospod« samo tisti, ki kaj ustvarja, to so pa v prvi vrsti kmetje. Tisti, ki ustvarjajo, potrebujejo šola-

ne ljudi samo za svojo pomoč, in za to jih tudi rede, ne pa za to, da bi šolani pomočniki gospodovali nad ustvarjalci! To razodetje mora iti tudi pri nas od ušes do ušes in od hiše do hiše in od vasi do vasi, pa bo kmalu konec tiste liberalne in klerikalne oslarije, ki so jo pogruntali šolani izprijenci samo zato, da kmete in delavce slepe in farba-jo in da jih ložje drže na vajetih.

Ženske in moške NOGAVICE najfinejše kvalitete po nizkih cenah pri **FRANCU PAVLIN**, Ljubljana, Gradišče štev. 3.

Novice in razno.

Gasilna društva opozarjamo, da je v oblastnem proračunu znesek 100.000 Din za podpore gasilnim društvom. Podpore razdeljuje oblastni odbor, zato naj društva, ki so podpore potrebna, napravijo prošnjo na »Oblastni odbor«, Ljubljana.

Občni zbor Trgovske obrtne kreditne zadruge v Slovenjgradu se vrši dne 14. majnika 1927 v restavraciji hotela »Balkan« ob 20. uri s sledečim dnevnim redom: 1. Razgovor o reorganizaciji zadruge, 2. sprememba pravil, 3. volitev načelstva in nadzorstva, 4. slučajnosti.

Društvo kmetijskih fantov in deklet Dol - Beričevo upirzori v nedeljo 15. maja v Beričevem igri »Zaklad«, burka v enem dejanju in pa »Stari in mladi«, igra v štirih dejanjih. Pričetek ob pol 4. uri popoldne. K obilni udeležbi vabi odbor.

Zahvala. Kmetje iz Zabukovja pri Sevnici se najvljudneje zahvaljujejo za podporo, katero je nabral in razdelil poplavljenec Rdeči križ. Podpora seveda ni mogla biti bogzna kako velika, vendar se je videla dobra volja od strani Rdečega križa, pri katerem so ljudje, kateri čutijo z nam, ubogim kmetom. — Hvaležni Zabukovčani.

Draga pomota. Preteklo sredo je prišla v podružnico Jugoslovanske banke v Ljubljani neka elegantno oblečena ženska ter pomolila uradniku tri bankovce po tisoč dinarjev s prošnjo, naj jih izmenja. Uradnik je prošnji ustregel ter izročil tri pakete po sto bankovcev za 100 Din, torej skupno 30.000 Din. Banka je oškodovana za 27.000 Din. Prosilka je bankovce površno preštela ter izginila. Primankljaj so ugotovili šele pozneje. Žensko, ki si je pridržala denar, zasledujejo oblasti.

Zrebanje loterije prostovoljnega gasilnega društva Mihovec - Dragobjavas se vrši dne 15. maja 1927. Vabijo se vsa društva kakor vsi ostali, ker se vrši obenem prosta ljudska zabava.

O metilju, boleznih metiljavosti in njenem zdravljenju. Pod tem naslovom je izšla iz pod peresa profesorja zagrebske veterinarske fakultete Milo Rajčevića zelo dobra in poučna knjižica za živinorejce. Knjižica se dobiva v vseh večjih knjigarnah in stane 6 dinarjev.

Sajenje hmelja. V Zagorski dolini že par let posvečajo pažnjo sajenju hmelja. Ker je zemlja ugodna za to rastlino, so pričeli s sajenjem hmelja tudi v Zagorju. Več posestnikov letos sadi hmelj na prikladnih parcelah ter upajo, da se s tem gospodarsko opomorejo.

Ljubljanska porota. Za letošnje poletno zasedanje, ki se prične 16. maja, so dozday razpisane sledeče razprave: dne 16. maja proti Alojziju Štefetu radi težke telesne poškodbe; 17. maja proti Francetu Leskovcu radi poskušene posilstva, a 18. maja proti Jožetu Lombardu, ker je obdolžen hudodelstva tatvine, goljufige in poneverbe.

Enajst milijonov dinarjev za sedež na borzi. Te dni je bil v Newyorku prodan sedež na borzi za ceno 190.000 dolarjev ali 10.8 milijona dinarjev. Zadnji prosti sedež je bil prodan za 175.000 dolarjev. Se vidi, kateri sedeži nesejo.

Vrnitev Rusov v Rusijo. Med ruskimi kmeti v državi Urugvaj se je pričelo veliko gibanje za povratek v domovino. Dne 18. aprila je odpotovalo mnogo družin v Rusijo, največ v Kavkaz, kjer bodo zopet pričeli obdelovati zemljo pod nadzorstvom sovjetov. V kratkem bo odpotovala druga skupina.

Kako kapitalisti služijo denar? Čisti dobiček velike petrolejske družbe Schell Union Oil Co. za leto 1926 znaša lepo vsoto 35.52 milijonov dolarjev.

Ukradena hranilna knjižica za 80.000 Din. Zagrebčanu Viljem Baliću je spreten tat izmaknil iz žepa hranilno knjižico, na kateri je imel vloženi 80.000 Din v Jugoslovanski banki.

Največja morska globina. Nemška križarka »Emden« je izmerila te dni globino Tihega oceana v izmeri 10.430 metrov. To je dosedaj največja znana globina morja. Kako velika je ta globina, ako pomislimo, da je naš Triglav visok komaj 2865 metrov.

Ženo in sina umoril radi zavarovalnine. V Hamburgu je bil te dni aretiran trgovec s čevlji Strasser. Dolže ga, da je ustrelil meseca oktobra 1926 svojo ženo in svojega sina, ki sta bila visoko zavarovana. V slučaju nezgode je imela izplačati zavarovalna družba dvojno svoto.

Stekel pes je ugrizel pet oseb. Te dni je povzročil v Sisku veliko razburjenje stekel pes, ki je ogrizel pet oseb. Vseh pet oseb so poslali v Pasteurjev zavod v Zagreb. Policiji se ni posrečilo psa ubiti, zato je zbežal pes v bližnjo vas, kjer je zopet več ljudi in živine ogrizel.

Konje zabalinal. V Ljubljani sta balinala prijatelja Jože in Janez. Jože je zgubil vse partije in za vsako liter vina. Končno je zastavil par bratovih konj, katere je tudi zgubil. Iz tega se je vnel prepir in pretep pri čemer je dobil Janez močan sunek z nožem v glavo. Ta del igre je prekinil policaj.

Spet bodo pili. Na Norveškem je trajala 11 let prepoved točenja alkoholnih pijač. Dne 2. maja so pa prepoved ukinili.

Rokovnjač Harambaša Perić, ki je dolga leta strahoval ljudstvo in potnike v Banatu, je pred kratkim na jetiki umrl. Večkrat je bil zaprt, a je pobegnil čez mejo v Rumunijo. V Temešvaru je bil obsojen na do smrtne ječe, kjer je tudi končal svoje življenje.

Uniformirane natakariče. Praški mestni magistrat je sklenil uvesti enotne uniforme za natakariče po gostilnah. Natakariče bodo nosile predpisano uniformo, obstoječo iz črne do vratu zapete obleke z dolgimi rokavi, ki popolnoma zakriva tudi noge.

Rezultat avstrijskih volitev. Sedaj je definitivno ugotovljen rezultat volitev, po katerem bo v avstrijskem parlamentu 74 krščanskih socialcev, dosedaj 82, potem 71 socialnih demokratov, dosedaj 68, nadalje 11 velenemcev, dosedaj 10 in 9 poslancev kmetijske stranke, dosedaj 5.

Amerika namerava zmanjšati kvoto za priseljevanje. Po vesteh iz Newyorka, namerava vlada Zedinjenih držav znižati kvoto za priseljenike in sicer sedaj za 10 odstotkov, pozneje pa se kvota zniža za vsako državo na 1 odstotek števil pripadnikov te države ob pribliki ljudskega štetja leta 1890.

Naš izvoz živine. Leta 1920 je znašal izvoz živine in mesnih izdelkov 197.085.471 Din, leta 1922 1.532.931.621, l. 1923 3.061.783.017 Din, leta 1924 2.961.585.373 Din in leta 1925 pa 1.985.913.587 Din.

Izseljevanje v Kanado. V letu od 1. aprila 1926 do 31. marca 1927 se je priselilo v Kanado 144.000 doseljencev, za 50 odstotkov več kot v prejšnjem letu. Skoraj 49.000 jih je bilo iz Velike Britanije, 21 tisoč iz U. S. A., drugi od drugod. Mnogo tudi iz Jugoslavije.

Umoril dekle in sebe. V okolici Mostarja je Radoje Marić iz ugledne kmetijske obitelji, ljubimkaval z lepo Ilinko Jokanovićevo. Njegovi stariši so nasprotovali in Ilinka je začela ljubimkati z drugimi fanti. To je tako raztogotilo zaljubljenega fanta, da je predvčeršnjim nabil samokres ter ustrelil dekle in sebe. Sam je takoj padel mrtev, dekle pa je še pri življenju.

Nov srebrn denar na Češkoslovaškem. Na Češkoslovaškem se izda v kratkem srebrn kovan denar po 10 kron. To bo prvi polnovredni denar v Češkoslovaški republiki.

TEDENSKI KOLEDAR.

15. maja, nedelja: Zofija.
16. maja, ponedeljek: Janez N.
17. maja, torek: Pašalij.
18. maja, sredo: Venancij.
19. maja, četrtek: Celestin.
20. maja, petek: Bernard.
21. maja, sobota: Feliks.

SEJML.

16. maja: Lukovec, Studenec pri Krškem, Moravče, Kočevska Reka, Srednja vas, Krka, Pilštanj.
19. maja: Bogojina.
21. maja: Tržič.

VREDNOST DENARJA.

Za 1 dolar	Din 56'75
za 1 liro	Din 3'08
za 1 avstr. šiling	Din 8'
za 1 češko krono	Din 1'68
za 1 franc. frank	Din 2'22
za 1 zlato marko	Din 13'50
za 1 švic. frank	Din 10'94

Velika izbira raznega perila, modnih bluz, nogavic, kravat itd. se dobe po nizkih cenah pri I. G. N. ŽARGI, Ljubljana,

Pet deklice hkrati je rodila v Rusiji 36 letna kmetica Ana Bojeva iz sela Iseveljeva pri Kursku. Otroci so živeli pet dni.

Nova vlada v Rusiji. Glavni izvršilni odbor ruskih republik je izvolil novo predsedstvo vlade. Za predsednike so izvoljeni: Kalinin, Petrovski, Čerjakov, Musabekov, Hodžajev in Ajtakov. Predsedstveni tajnik je Jenukidze. Svet narodnih komisarjev pa je sestavljen tako-le: predsednik Rikov, zunanje zadeve Čičerin, vojna in mornarica Vorošilov, železnice Rudzulah, pošte in telegraf Smirnov, delavsko in kmetijsko nadzorstvo Ordšokikidze, delo Schmidt, trgovina Mikojan, finance Brjuhanov, predsednik vrhovnega sveta za narodno gospodarstvo Kujbišev in vodja centralnega statističnega urada Osinski.

Rimske toplice. Zaključna prireditev prvega državnega kmečkogospodinjkega tečaja v laškem okraju se je vršila dne 10. aprila v Rimskih toplicah pri »Stari pošti«. Prireditelj, katero je z vso lastno ji spretnostjo in pridnostjo aranžirala voditeljica tečaja gdč. Rožnikova, so posejili mnogi gostje, predvsem načelnik okrajnega zastopa g. M. Hrastnik, župan g. Sluga, šolski upravitelj g. Majer, poslanec g. Deželak, kmet. ref. g. Wernig itd. — Navzoči zastopniki našega ljudstva so se prepričali, kako velik je vzgojni vpliv teh kratkih in prepotrebni gospodinjških tečajev — prepričali pa so se tudi o vsestransko zadovoljivem učnem uspehu tečaja v Rimskih toplicah. Tozadevni ugodni vpliv bo gotovo poznati prav kmalu v vseh naših kmečkih hišah bližnje okolice. — Globoka ginjenost je prevzela naše može, ko so spričo krasnih in dovršenih deklamacij in nagovorov spoznali, koliko so pridobila priprosta kmečka dekleta v dobi desetih tednov

poleg praktično-gospodinjske naobrazbe tudi na splošni in srčni izobrazbi. Vsa zahvala glede omogočenja prireditve tečaja z materijalne strani gre v prvi vrsti marljivemu prizadevanju blagajnika g. Deželaka in odbornika občine št. Krištof g. Golobu. Neimenovanim iniciatorjem tečaja pa izrekamo na tem mestu še posebej najprisrčnejšo zahvalo!

KMETIJSKA MATICA.

Novim poverjenikom Kmetijske Maticе! Oni poverjeniki, ki so prevzeli poverjeništvu Kmetijske Maticе na novo v krajih, kjer dosedaj ni bilo naročnikov Kmetijske Maticе in zato še ne poznajo knjig Kmetijske Maticе za preteklo leto, sporočamo, da lahko še dobijo, če se takoj pisмено obrnejo na Kmetijsko tiskovno zadrugo v Ljubljani, Poljanski nasip 8, knjige za leto 1926 (z Velikim Koledarjem za leto 1927) za navadno ceno 30 Din in 4 Din za poštnino. — Svetujemo vsem novim poverjenikom, da si knjige takoj naročijo, ker bodo na ta način, da bodo ljudem pokazali, kaj se dobi, mnogo lažje pridobivali naročnike.

Vse poverjenike Kmetijske Maticе opozarjamo, da čas nabiranja naročnikov kaj hitro beži. Zato ne smemo zgubiti niti dneva, ki nam je še na razpolago za pridobivanje novih naročnikov. Kolikor zavednih slovenskih kmetov v vasi, toliko naročnikov Kmetijske Maticе! S tem geslom na delo za kmetijsko izobrazbo in gospodarsko osamosvojitve našega kmeta!

V vaseh, kjer do danes še nimamo svojih poverjenikov Kmetijske Maticе, želimo iste dobiti. Kdor je voljan prevzeti poverjeništvu za svoj kraj, naj javi svoj naslov po dopisnici Kmetijski Matici v Ljubljani, Poljanski nasip 8, da mu pošljemo navodila in nabiralno polo.

»Gruda«, mesečnik za ljudsko prosveto, je edini list, namenjen izključno izobrazbi zavednega slovenskega kmetskega ljudstva. Zato je naša dolžnost, da »Grudo« čitamo in širimo. Vsaka slovenska kmetska hiša mora biti naročnica »Grude«. Žrtvujte za rešitev svoje stanovske svobode iz okovov izkoriščevalcev kmetskega stanu vsaj stoti del tega, kar žrtvujemo dan za dnem za nepotrebne ali vsaj za mnogo manj potrebne stvari! — Starši, privoščite svojim otrokom dobrega, poučnega kmetskega čtiva! Zadostuje dopisnica s pripombo: Naročam »Grudo« in točen naslov. Kdor pridobi 10 novih naročnikov, dobi letnik »Grude« zastoj. — Vsa naročila se naslavljaajo na: Upravo »Grude« v Ljubljani, Škofja ulica 8. »Gruda« stane za celo leto 30 Din.

Iz Slovenjgradca. Nemška in klerikalna gospoda je v Slovincu z dne 7 t. m. na zlagan način napadla napredno večino v občinskem odboru ter si tudi pri tej priliki privoščila mene. Ljudem, kateri lažejo, ne odgovarjam rad, ker pa je naše obmejno mesto izpostavljeno vedno takim podlim napadom, se mi zdi potrebno, da javnosti povem resnico. Dopisnik v Slovincu si upa trditi, da v Slovenjgradcu sploh ni občutljive stanovanjske krize. Seveda on nje ne čuti, ker biva pod svojo streho v razkožnem stanovanju. Dobro ve, da je lansko leto moralo nekaj zelo pridnih uradnikov in drugih slojev zapustiti naše mesto, ker niso dobili stanovanja? Ali dopisnik noče vedeti, da leži na stanovanjskem sodišču nad deset prošenj za dodelitev stanovanja in se iste ne morejo rešiti? Grda laž je, ko trdi, da načelno niso glasovali proti zgradbi stanovanjske hiše in da se je glasovanje vršilo le proti zidavi luksuznega stanovanja. Res je, da luksuznih stanovanj ni mislila mestna občina nikdar graditi in res je, da so Nemci in klerikalni nezadovoljnejši ter njih hlapci in delavci nahujskani glasovali proti vsaki zgradbi stanovanjske hiše in da g. Grein nima predpisane dovoljenja kot zidarski mojster in g. Mikec, ki je ljudem trdil (kot občinski odbornik), da mora letos samo on za zgradbo stanovanjske hiše v Slovenjgradcu plačati 125.000 kron davka. Res je tudi, da so se vsi pametni pristaši SLS vzdržali glasovanja in so popolnoma solidarni z zgradbo stanovanjske hiše. Laže dopisnik, ko pravi, da so se protiglasovanja udeležili volilci vseh strank brez razlike, ampak res je, da so proti zidavi stanovanjske hiše glasovali le Nemci in nezadovoljnejši SLS s svojimi hlapci in delavci. Dokaz zapisnik glasovanja. Napredna glosa, po številu 2, ki ste ju vlovili, vam pač ne delata nobene slave. Tudi ti dve osebi niste več včlanjeni pri nobeni napredni stranki. Ni res, da bi bil razglas protiglasovanja na slabovidnem prostoru nabil, res pa je, da je glasovanje bilo zakonito razglašeno na običajnem prostoru občinskih razglasov. Ni res, da bi mestna občina imela namen graditi stanovanjsko hišo za 660.000 Din, ampak res je, da je občinska večina imela zmeraj v pretresu zgradbo stanovanjske hiše za približno Din 400.000. Dokaz sejni zapisniki in korespondenca. Grdo zlagano je tudi v tem dopisu, da je mestna občina za I. četrtletje dobila iz davka na alkohol samo Din 4000, ker resnica je, da se je za to dobo plačalo na davku za alkohol Din 20.958.03. Dokaz finančna kontrola tu in potrdila v obli pisarni. Tudi ni res, da bi občinska večina kak načrt umaknila, ampak res je, da je ista dobila več načrtov od raznih stavbenikov v pretres ter se je odločila za načrt ing. podjetja Dedek, kateri ne predvideva nobenih luksuznih stanovanj z modernimi angleškimi kloseti in parketna tla, ampak le stanovanja po 1 in dve sobi s kuhinjo. Ni res, da jaz kot župan nisem obvestil odbornikov o kaki izpremembi načrtov, res je, da sem vse načrte, ki se tičejo te zgradbe, dal takoj stavbenemu in finančnemu odseku v pretres in ta je iste predložil dne 22. 3. 1927 plenarni seji v odobritev. Res je tudi, da vse nadaljno podrobno delo omenjene zgradbe vodita stavbeni in finančni odsek, kateri je bil v odborovi seji z dne 15. 12. 1926 za to pooblaščen. Vsi načrti stanejo Din 12.000, kateri znesek glasom dražbene pogodbe nosi izdajatelj dela. Dokaz dražbeni pogoji. Gospodom, ki se toliko zaletavajo v zgradbo te tako potrebne stanovanjske hiše s tako podložajljivimi dokumenti, povem še danes samo na uho: Brzdajte ob 12. uri Vaše strasti, ker sicer sem pripravljen nastopiti z gradivom Vaše preteklosti. Dopisnika pa prosim naj takoj nastopi z grozečimi drugimi stvarmi, da se vsa zahrbtnost razčisti. Slovenjgradec, dne 1. maja 1927. — Franjo Cajnko, župan.

Idejni temelji slovanskega agrarizma.

Francie Veber:

Programatična socialna študija. Izdala in založila »Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani«, 1927. XIX + 335 strani. Cena broš. 45, vez. 60 dinarjev.

Pričujoče delo hoče pokazati temeljno strukturo človeške družbe in sicer iz dveh vidikov: Prvi vidik se tiče temeljnih elementov človeške družbe, drugi pa — šanja, kako ti elementi drug drugega pogajajo drug na drugim slone ter se drug iz drugega razvijajo. Pri tem je osnovna črta vsega dela ta, pokazati, kako je človeška družba v najširšem in najožjem pomenu besede v obojem pogledu, t. j. kar se tiče njenih elementov in kakor tudi njenega razvoja, zgrajena na zajednici zemljedelskega sloja kot oni zajednici, katera edina harmonično veže vse ostale diferencijacije socialnega razvoja človeškega.

V tem stiku avtor predvsem prikaže kot temeljne elemente človeške družbe petorico socialnih zajednic, kakor se javlja v družini, narodu, sloju, družbi in državi. Z izkazom te petorice kot petorice temeljnih edinic vse človeške socialnosti je podal avtor takorekoč prvo anatomijo celokupne človeške družbe, ki naj ta pojav raziskuje na enak način, kakor je delala in še dela to takozvana anatomija v ožjem pomenu besede na — človeškem telesu. Ne moremo v okviru tega referata navesti vse podrobnosti in tudi z najrazličnejših drugačnih vidikov zanimive posamezne avtorjeve argumente za njegovo končno tezo, tu nas zanima le ta teza sama, namreč da je človeška družba v najširšem pomenu besede resda zgrajena na petorici družine, naroda, sloja, družbe (v ožjem pomenu besede) in države. Avtor podaja točne definicije vsake izmed teh edinic in obenem podrobno prikazuje, kako nahajamo med njimi samimi čudovito zakonito razmerje, ki se javlja v tem, da je trojica sloja, družbe in države končno zgrajena na dvojici — družine in naroda.

Ko je avtor tako pokazal načelne sestavine vse človeške medsebojnosti, v nadaljnjem prikazuje načelno razvojno medsebojno razmerje med posameznimi elementi človeške družbe in prihaja tem potom s pomočjo izvajanj, ki obsegajo skoroda dve tretjini vsega spisa, do zaključka, da so vsi elementi človeške družbe in z njimi torej ta družba sama končno zgrajeni na zemljedelski slojni zajednici in to celo s treh vidikov: z historičnega, dušeslovnega in etičnega. Historični vidik prikazuje, kako sovpadajo prvi in tipični početki kulturnega razvoja človeškega s prvimi in enako tipičnimi početki socialno-kulturnega razvoja človeškega. Z dušeslovnim vidikom pa avtor odkriva »osnovno duševno organizacijo« človeškega rodu, brez katere bi druge organizacije neobhodno v najkrajšem času razpadle, ter obenem dokazuje, kako nahajamo prav to osnovno organizacijo človeške duše realizirano le v okviru zemljedelskega sloja v najožjem in najširšem pomenu besede. Z etičnim svojim vidikom pa avtor končno izkazuje načelno kakor tudi s podrobnimi primeri, kako bi vse človeštvo v najkrajšem času zdrnilo na nižino najprostejše živali če bi se komu resda posrečilo, iz človeštva takorekoč iztrebiti vse to, kar nam daje v zgodovinskem, dušeslovnem in kulturnem pogledu vprav duša — neskrvarjenega zemljedelca.

Kakor se tu ne moremo spuščati v podrobnosti, naj vendar opozorimo na nekatere posamezne markantne avtorjeve postavke, na primer na njegovo tezo, da med osnovna gibalna človeške zgodovine ne spadajo činitelji, kakor jih po na-

vadi v tem stiku navajajo, recimo znanost, umetnost itd., temveč da diktira vsej človeški zgodovini njeno definitivno krivuljo le trojica: kruha, svobode in vere. Sem spada tudi avtorjeva podrobna konfrontacija med selom in mestom, to pa po zasebnih, socialnih in kulturnih njunih medsebojnih odnošajih. Zakonite razlike med tema dvema svetoma po vsem našem znanju pristojne strokovne literature še ni nihče opisal v toliki stringentnosti na eni strani in življenski neposrednosti na drugi. Tretjič, pa spada sem avtorjevo markantno pojmovanje Slovanstva, kakor se mu je takorekoč izluščil kot nekaka samoobsebi umevna konsekvenca vseh prejšnjih njegovih izvajanj, namreč njegovo pojmovanje Slovanstva kot onega družinsko-narodno-slojnoteoretično-rasnega človeškega činitelja, kateri edini pomenja še najidealnejšo socialno-pomembno realizacijo one duševne organizacije, kot jo nahajamo le v okviru zemljedelskega sloja in katera edina more po vseh predhodnih izvajanjih kreirati resnično bližanje »božjega kraljevstva na zemlji«, če bo enkrat postala tudi namen človeškega razvoja in prenehala biti to, kar je takorekoč do danes bila, namreč le sredstvo za oni del človeštva, ki mu je v bistvu skupno stremljenje po uživanju, hkrati pa zavračanje pozitivnega dela.

Vsa ta bogata posamezna in načelna avtorjeva izvajanja izzvenijo končno v avtorjevem orisu zemljedelske duše kot neobhodnega fundamenta ne samo vse človeške socialnosti, temveč celo edino možnega in v resnici enotnega svetovno-življenskega naziranja, to je naziranja, ki naj resda v eni potezi obsega »svet in življenje« in obenem ustreza temeljnimi zahtevam človeškega uma na eni strani in človeškega srca na drugi. Priznati moramo, da še nismo našli take in tolike nenadne preorijentacije v načelnem pojmovanju človeške narave, ki bi vsaj na približno podoben način gradila in zgradila vse, tudi najvišje upe najsingularnejših zastopnikov človeške kulture na pojav, ki so ga doslej smatrali vsi prav v tem pogledu za pravo tako ničlo, — na selu. In če se ne motimo, vidimo le v nekaterih vrhuncih — ruske literature vsaj umetniško izražene slutnje onih resnic, ki jih hoče pričujoče delo tudi znanstveno izkazati in formulirati.

Mnenja smo, da se delo že po vsem rečenem vsakemu, ki mu je res na spoznavanju najboljših studencev vsega človeškega socialnega življenja, samo po sebi priporoča, da pa mora torej obenem čitatelj sam predelati to delo, ki se je tako nenadoma pojavilo v naši literaturi, če naj si osvodi tudi vse podrobne in najpodrobnejše avtorjeve postavke, ki bi marsikateremu zastopniku mnogo večjega naroda že same služile kot neka »načelnac« in povsem »novac odkritja. Saj lahko v formalnem pogledu omenimo še to, da se to delo od različnih drugih modernih spisov te vrste razlikuje v tem, da je tudi v svojih podrobnostih in to nekako prevolji lastnega avtorja — vseskozi načelnega značaja. In pri tej priliki naj še izrazimo svoje začudenje, kako da so le nekatere slovenske listi prinesli komaj suho objavo, da je knjiga izšla, k temu listi, ki prinašajo sicer podrobna in dolgovezna poročila o publikacijah, o kojih resnični kulturni vrednosti in trajnosti so sami komaj enako prepričani.

Mi pa knjigo sprejemamo kot prvo in v resnici nevtralno znanstveno formulacijo naše, kmečke duše in jo tudi s tega vidika vsakemu, ki mu je sploh še kaj do te duše, najtopleje priporočamo.

SVILENE RUTE najnovejše vrste najcenejše pri Fr. Pavlin, Ljubljana, Gradišče štev. 3.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA CENTRALA: LJUBLJANA, DUNAJSKA C.

PODRUŽNICE IN AGENCIJE:

Delniška glavnic: Din 50.000.000— Rezervni zakladi ca: Din 10.000.000—	Brežice Celje Črnomelj	Gorica Kranj Logatec	Maribor Metkovič Novi Sad	Novomesto Prevalje Ptuj	Rakek Sarajevo Slovenjgradec	Split Trst	Brzokavni naslov: Banka Ljubljana Telefon štev. 2861, 2413, 2502, 2503.
---	------------------------------	----------------------------	---------------------------------	-------------------------------	------------------------------------	---------------	--

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Praktični tečaj za gospodarske vajence. Gospodarske vajence sprejme specialna živinorejsko-poljedelska šola na Grmu za dobo od 1. junija do 31. oktobra 1927. Sprejemni pogoji so: starost najmanj 16 let, telesna sposobnost, neoprekljivost ter dovršena osnovna šola. — Prednost imajo kmečki sinovi, ki ostanejo na domačem gospodarstvu. Gospodarski vajenci se uporabljajo za delo v vseh panogah šolskega gospodarstva, zlasti v sadjarstvu in vinarstvu in uživajo tudi teoretičen pouk pri delu, kjer so zaposleni. Zato dobivajo pristo hrano in pristo stanovanje. Gospodarska praksa je izvrstna predpriprava za vstop v šolo s 1. novembrom 1927. Pri sprejemanju v

šolo imajo gospodarski vajenci iz ljubljanske oblasti prednost pred drugimi prosilci, tudi pred onimi iz ljubljanske oblasti, in sicer, ako izpolnjuje ostale pogoje. — Lastnoročno na vso polo pisane s 25 Din (5 in 20) kolkovane prošnje s priloženim krstnim listom, domovnico, zadnjim šolskim izprijevalom ter izprijevalom navedenosti, je poslati do 20. maja t. l. ravnatelju specialne živinorejsko-poljedelske šole na Grmu pri Novem mestu.

Tržne cene v Ljubljani. Na tržni dan v sredo, dne 4. t. m. so bile cene: I. Mesni izdelki: Goveje meso v mesnicah 18, na trgu I. 18, II. 15, III. 9—13, teletina I. 20, II.

17, prašičje I. 25, II. 22.50, slanina 21—24, slanina na debelo 23, mast 24—25, prekajena slanina 25—28, kostrunovo meso 13—14, jagnjetina 19, kozliček 22.50—23, sveže kolase 25, polprekajene 32—35, suhe 50. II. Perutnina in ribe: Perutnine na trgu je bilo razmeroma malo, ravnotako piščancev. Cene: piščanci 15—20 komad, kokoši 30—40, petelini 30—35, rae 28—30. RIBE: karpi 25, ščuke 25 do 30, postrvi 60, klinji 15, mrehe 15, pečenke 10. III. Mlečni izdelki:

Cene mleku 2.50—3, surovo maslo 45, čajno maslo 55—60, maslo 48, jajca 0.75—1. IV. Mlevski izdelki: Moka štev. >0< 5.50—6, štev. >1< domača 5.25, štev. >2< banaška 5.25, štev. >3< domača 4.50, štev. >4< banaška 4.50, kaša 6 do 7, ješprenj 6—10, ješprenček 12, koruzna moka 3—4, koruzni zдроб 4.50, pšenični zдроб 7, ajdova I. 9; II. 6—8, ržena moka 4.50—5. Fižo ribničan 400, prepeličar 400, grah 430—500, leča 700—900 Din 100 kilogramov.

PROMETNA BANKA D. D. V LJUBLJANI

Telefon št. 2149, 2968

Prešernova ulica 4

Pošt. ček. rač. 13.853

(Žiro-račun pri Narodni banki)

sprejema hranilne vloge in izdaja trg. kredite pod najugodnejšimi pogoji; eskompt in inkaso menic ter trg. cesij. — Nakup vsakovrstnih predvojnih papirjev, prodaja valut in deviz po najugodnejših tečajih.

Kolesarji pozor

poznavalec koles bo kupil samo

GRITZNERJEVO KOLO

najboljši material, zato tudi najceneje. — Edino le pri

Josip Petelinc-u

LJUBLJANA, blizu Prešernovega spomenika.

Vsem odjemalcem nudimo za bližajočo se sezijo najboljšo

98-99% modro galico

po ceni Din 6.40 za kg franko Ljubljana. Cena velja samo pri takojšnjem plačilu.

Javite, koliko kilogramov galice boste rabili.

„EKONOM“

LJUBLJANA, osrednja gospodarska zadruga.

Najboljša
kosa
sveta

za Din 18.—

dokler traja zaloga pri FR. STUPICI, trgovina z železnino in poljedelskimi stroji v Ljubljani.

Večjo količino

koruznih storžev

kupi »Produkeija«, Jekla pri Ljubljani. — Ponudbe z navedbo cene.

KOSTANJEV
in hrastov **TANINSKI LES**

Običajna izdelava. — Večmesečna dobava. Ugodna cena. — Takojšnje plačilo. — Ponudbe obvezno vagoni s ceno za 100 kg tvrdki: F. KUPNIK, Podplata.

Prodajajte

„KAŠTEL“-ovo
Sirišče.

Največja izdelovalnica „Sirišča“ v naši državi, v tekočini in prašku.

„Sirišče“
v prašku
napram
sliki

je najboljša in najpraktičnejša kvaliteta.

Zahtevajte cenike! Pri večjih naročilih posebno velik popust.

„Kaštel“ d. d., Karlovac

„Težakovo hranilno
in zdravilno olje za živino“

je najboljšo sredstvo za okrepitve zahrane živine, o čemur govori že več sto pohvalnic. — Naročite za poskušnjo vsaj eno ročko od 5 kg za Din 125.— pri tvrdki **M. Težak, Zagreb, Gunduličeva 13**

Pomlad!

Nogavice, kravate, srajce, rokavice, namramnice, žepni robci, nakit za obleke, otroške majice, nahrbtniki, palice, dežniki, kloti v vseh barvah, šifoni, Solingen škarje, noži, potrebščine za krojače, čevljarje, tapetnike, živilje in sedlarje. Razna dišča mila — samo pri

Josip Petelinc

blizu Prešernovega spomenika, ob vodi **LJUBLJANA**

Najnižje cene!

Točna postrežba!

KMETSKE HRANILNE IN POSOJILNE DOM

Račun poštnice hranilnice št. 14257

reg. zadr. z neomej. zav.

Brzjavke „Kmeti dom“. Telefon št. 2847

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1, pritličje

Daje:

Posojila na vknjižbo, proti poroštvo ter zastavi premična in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

Obrestuje

vloge na
knjižice

6%

brez od-
povedi

čistih

Večje stalne vloge in vloge v tekočem računu po dogovoru.

Preskrbuje: Kavcije, inkase, srečke in vrednostne papirje ter čeke in nakaznice (nakazila) na druga mesta.

Uradne ure:

Vsak delavnik od 8.—12.1/2, in od 3.—4.1/2

Podružnica v KAMNIKU na Glavnem trgu.